

Norges Miljøvernforbund
Region Østlandet
Kristian Augustsgate 13
0164 OSLO

Oslo, 8/9-2018.

Fiskeridirektoratet
Postboks 185
5804 BERGEN

postmottak@fiskeridir.no.

HØRINGSUTTALELSE – KYSTTORSK I SØR, HØRING AV FORSLAG OM BESKYTTELSE AV GYTEOMRÅDER OG FORBUD MOT Å FISKE TORSK FRA OG MED TELEMARKEGRENSEN.

Først må vi få gi uttrykk for at Norges Miljøvernforbund synes det er betenkelig at Norges Miljøvernforbund ikke er å finne i oversikten over de instansene som har fått oversendt høringsutkastet til uttalelse.

Norges Miljøvernforbund mener at tiden ikke er riktig for å innføre så dramatiske restriksjoner når det ikke foreligger mer forskningsmateriale på årsakene til tilbakegangen i torskebestanden på kysten enn det vi har klart å finne.

Norges Miljøvernforbund er i utgangspunktet ikke uenige i at det må gjennomføres tiltak for å verne torskebestanden på kyststrekningen Svenskegrensa – Stadt, men det må forskes mer på mulige årsaken til tilbakegangen enn det det til nå har vært gjort.

Norges Miljøvernforbund mener argumentasjonen for å innføre såkalte fjordlinjer ikke er faglig godt nok dokumentert. Norges Miljøvernforbund mener det er helt galt å innføre restriksjoner når man ikke vet mer om årsakene til at torsken blir borte enn det som kommer fram av Havforskningsinstituttets rapport 4/16. Faglig sett er ikke den særlig god. Dessuten så mener vi forslagene legger opp til et for komplisert og urettferdig regelverk som det i praksis vil være vanskelig å etterleve for både yrkesfiskere og fritidsfiskere. I Norge har vi som hovedprinsipp at det skal være likhet for loven. Det legger ikke dette forslaget opp til. I denne forbindelse vil vi minne om at det allerede er innført en rekke restriksjoner på fiske av ulike arter i ulike områder. I ettertid viser det seg at flere av tiltakene ikke har fått den forespeilede effekt som beslutningstakerne ble forespeilet når vedtakene ble fattet.

I det etterfølgende vil vi forklare hvorfor Norges Miljøvernforbund mener at hele forslaget må avvises i sin nåværende form.

Prosjektet - Forskning på fritidsfiske.

Dette prosjektet skal kartlegge fritidsfiskets omfang. Prosjektet skal blant annet finne ut hvor mange som fisker og hva de får. Noe som ikke er gjort på en skikkelig måte tidligere. I Havforskningsinstituttets rapport 4/16 finner man noe om temaet, men det mangler masse kunnskap og tall. Det er Havforskningsinstituttet, NMBU, Nordlandsforskning, NINA og Akvaplan/NIVA som står bak prosjektet. Dette er et 3 årig prosjekt som ble startet opp i 2017.

Hovedprosjektet startet opp nå i 2018. I slutten av august var de på et 5 dagers tokt i Oslofjorden. Prosjektet informerer fortløpende om sitt arbeid på Facebook. Prosjektet samarbeider tydeligvis godt med fritidsfiskerne. Utspillet fra Fiskeridirektoratet er derfor veldig uheldig for prosjektets videre forskning. Gjennomføres forslagene fra Fiskeridirektoratet så faller mye av forskningsgrunnlaget bort midt i det 3 årlige prosjektet. I forslaget fra Fiskeridirektoratet så er ikke dette prosjektet nevnt i det hele tatt. Det er oppsiktsvekkende og tyder på forslaget i hovedsak kan være basert på innspill fra særinteresser og ikke tunge faglige instanser som Havforskningsinstituttet og yrkesfiskere. Når Fiskeridirektoratet legger fram et så dramatisk forslag, uten å vente på en svært viktig rapport fra prosjektet, så setter det forslaget i et litt rart lys.

Siden Prosjektet forskning på fritidsfiske fortsatt ikke har samlet inn nok materiale til å bearbeide det for å få fram brukernyttig informasjon så er ikke tiden moden for å innføre de foreslåtte restriksjonene. Blir det allikevel gjort så vil det være veldig ødeleggende for prosjektet.

Etter vår mening vil det faktisk være svært uheldig for fjordene hvis det blir innføres såkalte fjordlinjer som det ikke er lov å fiske med bunnsatte garn innenfor. Skjer det så forsvinner alle observatørene og vaktbikkjene som har et ekstra hjerte for fjordene. Man ser jo allerede at Havforskningsinstituttet ikke har gode svar på hvorfor forholdene i fjorden endrer seg og bedre blir det ikke hvis myndighetene med dette forslaget kutter kontinuiteten.

Havforskningsinstituttets rapport 4/16 – Beskatning.

I Havforskningsinstituttet rapport kommer det fram at 55,6% av torskens dødelighet skyldes fiske og at 44,4% dør av naturlige/andre årsaker i det undersøkte området. Vi har gått nærmere inn i tallene i rapporten og kommet til at:

1. - Fritidsfisket med stang og snøre forårsaker 60,61% av dødeligheten som skyldes fiske,
2. - Yrkesfisket forårsaker 27,15% av dødeligheten som skyldes fiske
3. - Fritidsfisket med passive redskaper forårsaker 12,23% av dødeligheten som skyldes fiske.

Antall deltagere i de to siste gruppene er drastisk redusert i løpet av noen få år, mens antallet aktive fiskere i den 1 gruppa nærmest har eksplodert i løpet av de samme årene. Den siste gruppa kan igjen deles i to undergrupper:

- De som fisker med sluk og flue fra land
- De som fisker med krokredskap fra båt.

I denne sammenhengen er disse tallene veldig alvorlige for det betyr at 100-tusenvis av torsk aldri når gytemoden størrelse. Norges Miljøvernforbund mener at dette fisket må kartlegges mye bedre før noen av de foreslåtte tiltakene gjennomføres.

Fiske med flue og sluk fra land.

På grunn av det økende fisket med sluk og flue fra land så mener vi det er sannsynlig at andelen torsk som tas ved fritidsfisket med sluk og flue fra land er høyere enn det Havforskningsinstituttet registrert når de gjorde sine undersøkelser. Spesielt i det området denne gruppa fisker i. Havforskningsinstituttet må derfor også få avklart hva de ulike gruppene innenfor stang og snorefisket tar av torsk i det området Fiskeridirektoratet forslår restriksjoner for. Hvis ikke det blir gjort så er ikke rapporten fra Havforskningsinstituttet særlig relevant. Det er viktig at Havforskningsinstituttet får tilstrekkelig med midler til å fortsette med dette viktige arbeidet.

Fiske med bunnsatte garn.

I forhold til mye annet fiske med aktive og passive redskaper så er muligens fiske med bunnsatte garn det fisket hvor man har best styring på hva man får. Ved fiske med bunnsatte garn kan man på forhånd faktisk «velge» hva man vil ha av fisk. Skal man ha flyndre så benytter man seg av garn som egner seg for flyndre og setter dem på plasser hvor det er flyndre. For å forhindre at man får småtorsk på garn så vil det nok være fornuftig å ha et minstemål på 10 omfar på bunnsatte garn. Da smetter småtorsken i gjennom. Ved bruk av 10 omfars maskestørrelse vil veldig mye av den lille gytetorsken smette i gjennom og man vil uansett få en høy reproduksjon. Den store utfordringen er egentlig å få torsk yngelen til å vokse opp til gytemoden alder. Som nevnt tidligere så har ikke Norges Miljøvernforbund innvendinger mot at det innføres særlige tiltak for å bevare torskebestanden, men tiltakene må være rettfærdige og like for alle områder og for alle grupper.

Fiske med bunnsatte garn – omfang.

Under arbeidet med denne uttalelsen så har det kommet som en overraskelse på Norges Miljøvernforbund at garnfisket langs kysten i løpet av noen få år har gått så sterkt tilbake. Dette kan ganske sikkert bekreftes av salgslagene. Forslaget om å innføre fjordlinjer har derfor etter Norges Miljøvernforbund ingen ting for seg.

Havforskningsinstituttets rapport og Fiskeridirektoratets forslag.

Havforskningsinstituttet foreslår også en del rettede konkrete tiltak for å få opp igjen torskebestanden. Økt minste- og maksimum, fiskefrie soner, redusere bestanden av skarv mm. Etter vårt syn er flere av de lanserte forslagene fornuftige.

Den første setningen i innledningen i Fiskeridirektoratets utsendelse av 8/6 peker indirekte på at det mangler mange svar og forklaringer på hvorfor det har blitt så lite torsk.

Hva kan årsaken til at det har blitt mye mindre torsk være?

Norges Miljøvernforbund mener at hovedårsaken til tilbakegangen i torskebestanden ikke kan være verken fritidsfiskerne, som fisker med passive redskaper, eller yrkesfiskerne. Årsaken til at vi mener det er at det aldri har vært så få aktive fritidsfiskere med passive redskaper og yrkesfiskere i fiske som nå. I tillegg så er det så godt som helt slutt på sild og brislingfisket – med eller uten lys langs store deler av kysten. Uten at det blir forska på andre mulige årsaker til at det har blitt lite torsk så må det søkes etter andre årsaker før det settes i verk tiltak som vil ramme folks fiske etter helt andre arter som for eksempel lyr og sei.

Norges Miljøvernforbund mener at årsaken til at det har blitt så lite torsk blant annet må ligge langt nede i næringskjeden. Som et eksempel på endringer som heller ikke Havforskningsinstituttet har en god forklaring på så vil vi nevne tilbakegangen i blåskjellbestanden. I løpet av en 10 års tid så er forekomstene av blåskjell redusert drastisk på store deler av kysten. Mange trodde lenge at tilbakegangen skyldtes ærfuglen, men da det er tilbakegang også i områder på kysten hvor det er veldig lite ærfugl så må det være flere årsaker. Lite blåskjell fører til mindre blåskjellegg og blåskjellyngel som helt sikkert er et viktig ledd i næringskjeden til andre arter.

I denne sammenhengen kan det også være av interesse å se på tilbakegangen i ålebestanden og muligens i brislingbestanden. I og med at det omtrent ikke er kystfiske på brisling lenger så kan ikke tilbakegangen av den arten skyldes notfiske – med eller uten lys. Og når man vet at flere arter i stor grad lever på brisling så har man et brudd i næringskjeden der også.

Er det en eller flere felles grunner til det hvis tilbakegangen av torsk i hovedsak skyldes mangler i næringskjeden?

I følge Havforskningsinstituttets rapport så står det dårlig til med kysttorsken, mens nordsjøtorsken klarer seg bra. Hvis det kun hadde vært tilbakegang på en begrenset del av kysten så kunne hovedårsaken vært for eksempel det intense fritidsfisket med flue og sluk fra land, men som det kommer fram av rapporten fra Havforskningsinstituttet så er det tilbakegang i kysttorskbestanden langs kysten opp til Stadt. I og med at fisketrykket er så ulikt så må det være en eller annen felles årsak for hele denne kyststrekningen.

Kan det være bruken av plantevernmidler i landbruket som kan være årsaken til endringene i sjøen?

Hele kysten som omfattes av rapporten har det til felles at det renner bekker og elver ut i sjøen som ganske sikkert fører med seg et stort antall ulike typer sprøytemidler. I følge den siste oversikten vi har så fines det 194 preparater på markedet med i alt 114 virksomme stoffer. Totalt brukes det ca 700 tonn med sprøytemidler i landbruket i året. Disse har en rekke ulike funksjoner. Noen skal drepe ugras, noen skal drepe insekter, noen skal drepe sopp osv,

I tillegg har det opp gjennom årene, som det står i første setning, vært iverksatt flere tiltak. Tiltak som spesielt har rammet fritidsfiskerne med passive redskaper og yrkesfiskerne. Etter Norges Miljøvernforbund så har ikke dette vært godt gjennomtenkte tiltak. Vi oppfatter det mer som tiltak som er iverksatt etter påtrykk fra ulike særinteresser. Nåværende forslag bærer etter vår mening tydelig preg av at det også nå er særinteresser som har klart å påvirke Fiskeridirektoratet. Hadde det ikke vært for det så ville selvfølgelig Fiskeridirektoratet foreslått like regler for fritidsfiskere som fisker med krokredskap og fritidsfiskere som fisker med passive redskaper. Fiskeridirektoratet har lagt fram et forslag som er alt for dårlig faglig fundert.

Norges Miljøvernforbund mener derfor det må mye bredere forskning til for å finne ut hvorfor forholdene i sjøen har endret seg så mye i løpet av noen få år før det legges nye restriksjoner på folks rett til å utøve sunne og meningsfylte fritids- og friluftaktiviteter.

Vi nevner noen eksempler på endringer som denne gruppa har registrert gjennom fisket:

Det har blitt mye mindre torsk. Ingen vet hvorfor.

Det har blitt veldig lite blåskjell. Tidligere år har det til tross for bortfallet av store skjell vært mye yngel å se ut på sensommeren, men i år har det også vært svært lite yngel. Ingen vet hvorfor.

Vannet har vært uvanlig klart. Med så lite blåskjell som normalt skulle ha filtrert enorme mengder vann så er dette litt forunderlig. Selv om det er lansert noen teorier om hva som kan være årsaken så må det forskes mer på dette.

Tidligere år sto det alltid store stimer med brisling og mussa langs land på sensommeren, men det er nå en sjeldenhet å se det.

Under fisket i vinter var det uvanlig mye store brennmaneter å se i Oslofjorden, mens det i sommer knapt har vært en manet å se. I følge dykkere så ser de heller ikke maneter på dypere vann.

I sommer har det vært svært lite makrell innover i Oslofjorden, men i vinter var det ikke uvanlig å få fisk som hadde magasekken full av stor pir.

Konklusjon.

- Da ingen vet hvorfor torsken forsvinner så er det helt galt å innføre så drastiske restriksjoner på folks friluftsliv som det foreslåtte.

- Da bakgrunns materialet for forslaget er alt for dårlig for og brukes som grunnlag for en ny forskrift så mener Norges Miljøvernforbund at det er uriktig, veldig urettferdig og i strid med prinsippet om at loven skal være lik for alle å vedta forslaget helt eller delvis slik det foreligger.

- I tillegg så er det tidligere innført en rekke restriksjoner på fisket uten at det åpenbart har ført til positive effekter. Løsningen er derfor ikke å innføre flere forbud. For å finne ut hvorfor det skjer store endringer i sjøen så må det mere forskning til for å finne ut hva som er årsaken til at blant annet torskebestanden har gått jevnt nedover de siste årene.

- Siden Prosjektet forskning på fritidsfiske fortsatt ikke har samlet inn nok materiale til å bearbeide det for å få fram brukernyttig informasjon så er ikke tiden inne for å innføre de foreslåtte restriksjonene nå. **Det vil faktisk være veldig ødeleggende for prosjektet.**

Med vennlig hilsen
For Norges Miljøvernforbund

Jan- Hugo Holten/s
Regionsleder Øst

Pål Moe
Saksbehandler/Styremedlem region Øst